
EĞİT-DER GENEL KURULU TOPLANIRKEN

Çalışan yüz binlerce öğretmene dernek kurma yasağı olduğundan, emekli, çalışamayan, çalıştırılmayan öğretmenlerce iki buçuk yıl önce kurulan EĞİT-DER, 31 Ağustos 1990 günü Ankara'da toplanacak olan 2. Olağan Genel Kurulu'na ciddi bir sorunla gidiyor.

Sorun, sendika konusundaki bir ikilemden kaynaklanıyor.

Mirasını simgelediği kendinden önceki öğretmen kuruluşlarından farklı olarak EĞİT-DER, kendini daha kurulduğu günden başlayarak “*sendikaya geçiş örgütü*” olarak tanımlamış ve bugüne değin esas olarak bu tanıma denk düşen etkinliklerde bulunmuş, bu etkinlikleriyle eğitim işkolunda bir sendika başvurusuna gidişin ortamını hazırlamıştır. Bunun yanı sıra, devlet memurlarının sendikal hakları konusunda ilgili kardeş kuruluşlarla dayanışarak kamu kesiminin öteki işkollarında da bir uyanış sürecine girilmesinde etken olmuştur.

EĞİT-DER'deki ikilemin nasıl giderileceği yalnız eğitim emekçilerince değil, sayıları bir buçuk milyona ulaşan devlet memurlarının sendikaya duyarlı kesimlerince de merakla beklenmektedir.

Sorun şudur:

Anımsanacağı üzere Ankara'da 28 Mayıs 1990 günü bir sendika başvurusu yapılmış ve ilk memur sendikası olarak EĞİTİM-İŞ adıyla bir

sendika kurulmuştur. Ankara Valiliği'nce aleyhine dava açılan ama durumunu iş mahkemesine ileten, Cumhuriyet Savcılığı'nca hakkında takip-sizlik kararı verilen EĞİTİM-İŞ, halen örgütlenme çalışmalarını yurt çapında sürdürmektedir.

9 kişiden oluşan EĞİT-DER yönetiminde 5 kişi bu sendikaya karşı çıkmıştır. Karşı çıkmayan 4 kişinin yokluğunda 24 Mayıs 1990 günü toplanan bu 5 arkadaşımız Genel Başkanın görevine son vermiştir. Genel Başkan ne denli uğraşırsa da yol ayrımında bulunan arkadaşlarımızı "ikna" edemeyince birlikte savaşmalarının ilk ürünü olacak olan sendika EĞİTİM-İŞ değil de EĞİTİM-İŞ karşıtlarınca kurulan bir başka sendika olsaydı nasıl ki aynı şeyi yapacak idiyse EĞİTİM-İŞ'in de kuruluşuna karşı çıkmayı örgütçülük anlayışına uygun bulmamıştır.

İkinci olay şudur: Yönetimdeki dinamiklerden birinin 18 Ağustos 1990 günlü toplantısında EĞİT-SEN adında bir sendikanın daha kurulmasına karar verilmiştir. Kurulacak olan bu sendika Genel Başkan Yardımcısı tarafından, EĞİT-DER'in desteklediği bir sendika olarak basına tanıtılmıştır. Ama EĞİTİM-İŞ'e karşı çıkan ve Genel Başkan'ı görevinden uzaklaştıran yönetimdeki 5 kişiden birinin bu kez karşı çıkmayan 4 kişiye katılmasıyla ortaya çıkan "çoğunluk iradesi" tarafından, bu basın açıklamasının gerçekte bağdaşmadığı 24 Ağustos 1990 günü 5 imzalı bir basın açıklamasıyla kamuoyuna duyurulmuştur.

Görüldüğü gibi Genel Merkez'de ilginç bir durum ortaya çıkmıştır:

EĞİT-DER'de yaşanan bu ilginç durum, örgütsel yaşamda yönetimlerin ağırlığını her an için bir o yana bir bu yana çevirebilecek olan çelişkili tutumların örgütleri tökezleten özelliğinin ayırıcına varılması bakımından sanırım çarpıcı bir örnektir.

Hem “yönetimdeki çoğunluğun iradesiyle çelişiyor” diye genel başkanı bu görevinden almak ve hem de yönetim kurulu kararı ya da “çoğunluğun iradesi” olmaksızın EĞİT-DER adına ikinci bir sendika girişimine kalkışmak benim de gerçekten üzüldüğüm çelişkili ve hazin bir manzaradır.

EĞİT-DER bir buçuk yıl gibi kısa bir sürede, hem de 12 Eylül rejiminin halen de sürüp gelen baskıcı koşullarında yurdun dört bir bucağında 80 şube kurmuş, aslisi fahrisiyle yaklaşık 30 bin üyelik bir güce ulaşmıştır.

Fahri üyelik “istisnai” bir üyeliktir. Başka bir anlatımla fahri üyesi bulunan kuruluşlar parmakla gösterilecek kadar azdır ve hem de bu kuruluşların fahri üyeleri genellikle 3-5 kişiyi geçmez. Oysa EĞİT-DER'in fahri üyeleri asli üyelerinin en az 5 katı tutarındadır. Başka bir deyişle bugün EĞİT-DER'in 30 bin üyesinden 25 bini fahri üyedir.

Bu durum, biçimsel açıdan öğretmenlik yapmayan öğretmenler derneği sayılabilecek olan EĞİT-DER'in gelişme çizgisinin çalışan öğretmenlerin önünde bulunan örgütlenme engellerinin aşılması yönünde olduğunun en açık bir göstergesidir. Ve bu engellerin aşılmasıyla varılacak yer “dernek” değil, “grevli, toplu sözleşmeli sendika”dır.

Eğer EĞİT-DER kendisini “sendikaya geçiş örgütü” olarak tanımlamamış ve bu tanıma denk düşen etkinlikler üzerinde yoğunlaşmamış olsaydı; başka bir deyişle, savaşımlarını eğitim emekçilerinin yeniden örgütlenme özgürlüğüne kavuşmaları üzerinde yoğunlaştırmamış bulunsaydı, onun, çalışan öğretmenler için böylesine bir çekim merkezi olacağını kim söyleyebilirdi ki...

O halde EĞİT-DER'in varlık nedeni olan “sendika” konusunda “yol ayrımı” gibi bir durumun ortaya çıkması, son derecede yaşamsal bir

---

sorun olarak görülmelidir. Onun içindir ki, hele EĞİT-DER yönetimin-
 den hiç kimse, EĞİT-DER'in sendikal haklar savaşımı sonucunda var
 olduğu yadsınamayacak olan bir sendika kurulmuşken yeni bir sendika
 kurma hakkını ve yetkisini kendisinde görmemeliydi.

Yinelemeliyim ki kurulması önlenemeyen ilk sendika EĞİT-SEN, kuru-
 lacak ikinci sendika EĞİTİM-İŞ olsaydı da böyle davranılması gerekliydi.

Bu gerçeği henüz farkedemeyen arkadaşlarımızın, şimdi değilse bile
 yakın ya da belki biraz uzak bir gelecekte yeniden birlikte olacaklarına
 inanıyorum.

27 Ağustos 1990